

ความเห็นส่วนตัว
ของ นายสุเมธ รอยกุลเจริญ ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

คำวินิจฉัยที่ ๗/๒๕๖๗

เรื่องพิจารณาที่ ๓๒/๒๕๖๖

วันที่ ๒๓ เดือน พฤษภาคม พุทธศักราช ๒๕๖๗

ระหว่าง { ศาลฎีกา
-

ผู้ร้อง

ผู้ถูกร้อง

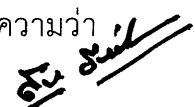
ประเด็นวินิจฉัย

พระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีค้ามนุษย์ พ.ศ. ๒๕๕๙ มาตรา ๔๕ วรรคสี่ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๗ วรรคหนึ่งและวรรคสาม หรือไม่

ความเห็น

รัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๗ เป็นบทบัญญัติในหมวด ๓ สิทธิและเสรีภาพของปวงชนชาวไทย โดยวรรคหนึ่ง บัญญัติว่า “บุคคลย่อมเสมอกันในกฎหมาย มีสิทธิและเสรีภาพและได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายเท่าเทียมกัน” และวรรคสาม บัญญัติว่า “การเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมต่อบุคคล ไม่ว่าด้วยเหตุความแตกต่างในเรื่องถิ่นกำเนิด เชื้อชาติ ภาษา เพศ อายุ ความพิการ สภาพทางกาย หรือสุขภาพ สถานะของบุคคล ฐานะทางเศรษฐกิจหรือสังคม ความเชื่อทางศาสนา การศึกษาอบรม หรือความคิดเห็นทางการเมืองอันไม่ขัดต่อบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญหรือเหตุอื่นใด จะกระทำมิได้”

พระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีค้ามนุษย์ พ.ศ. ๒๕๕๙ มีความมุ่งหมายเพื่อกำหนดมาตรการในการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์อย่างเป็นรูปธรรม มีวิธีพิจารณาแยกออกมาจากการพิจารณาคดีแพ่งและคดีอาญาทั่วไป ทั้งนี้ เนื่องจากปัญหาการค้ามนุษย์มีรูปแบบการกระทำความผิดที่มีความซับซ้อน เป็นปัญหาที่มีความสำคัญและส่งผลกระทบต่อเสถียรภาพทางการเมือง เศรษฐกิจ ความมั่นคง และภาพลักษณ์ของประเทศ การดำเนินกระบวนการวิธีพิจารณาปกติในคดีสามัญทั่วไปจึงอาจไม่เหมาะสม และสอดคล้องกับสภาพปัญหาที่เกิดขึ้น ดังที่ปรากฏตามหมายเหตุท้ายพระราชบัญญัติความว่า

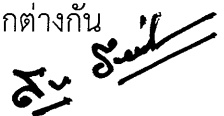
โดยที่การค้ำมนุษย์เป็นปัญหาที่กระทบต่อสิทธิมนุษยชน เป็นอันตรายต่อเสถียรภาพความมั่นคงทางสังคม และการพัฒนาอย่างยั่งยืนของประเทศ หากไม่ได้รับการแก้ไขโดยเร่งด่วน นอกจากจะส่งผลกระทบต่อเสถียรภาพทางการเมือง เศรษฐกิจ และความมั่นคงของรัฐแล้ว ยังส่งผลกระทบอย่างกว้างขวาง ทั้งในระดับภูมิภาคและระหว่างประเทศอีกด้วย ดังนั้น เพื่อให้การป้องกันและปราบปรามการค้ำมนุษย์ ดำเนินไปได้อย่างมีประสิทธิภาพและคดีความที่เกี่ยวข้องทั้งหลายได้รับการพิจารณาพิพากษาอย่างรวดเร็ว และเป็นธรรม สมควรให้มีกฎหมายว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีค้ำมนุษย์ขึ้น

ในส่วนที่ว่าด้วยการฎีกานั้น พระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีค้ำมนุษย์ พ.ศ. ๒๕๕๙ ได้บัญญัติ หลักเกณฑ์และวิธีการในการฎีกาไว้ในหมวด ๔ ฎีกา ตั้งแต่มาตรา ๔๓ ถึงมาตรา ๔๗ โดยมาตรา ๔๓ กำหนดให้ผู้ฎีกายื่นคำร้องแสดงเหตุที่ศาลฎีกาควรรับฎีกาไว้พิจารณาพร้อมกับคำฟ้องฎีกาต่อศาลชั้นต้น ที่มีคำพิพากษาหรือคำสั่งในคดีนั้นภายในกำหนดหนึ่งเดือนนับแต่วันที่ได้อ่านหรือถือว่าได้อ่านคำพิพากษา หรือคำสั่งของศาลอุทธรณ์แผนกคดีค้ำมนุษย์แล้วให้ศาลชั้นต้นรับส่งคำร้องพร้อมคำฟ้องฎีกาดังกล่าว ไปยังศาลฎีกา และให้ศาลฎีกาพิจารณาวินิจฉัยคำร้องให้เสร็จสิ้นโดยเร็ว มาตรา ๔๔ กำหนดให้ การพิจารณาและวินิจฉัยกระทำโดยองค์คณะผู้พิพากษาที่ประธานศาลฎีกาแต่งตั้ง ประกอบด้วย รองประธานศาลฎีกาหนึ่งคนและผู้พิพากษาในศาลฎีกาซึ่งดำรงตำแหน่งไม่ต่ำกว่าผู้พิพากษาศาลฎีกา อีกอย่างน้อยสามคน การวินิจฉัยให้เป็นไปตามเสียงข้างมาก ถ้าคะแนนเสียงเท่ากันให้บังคับตามความเห็น ของฝ่ายที่เห็นควรรับฎีกา และมาตรา ๔๕ ได้กำหนดหลักเกณฑ์ในการรับฎีกาไว้พิจารณา โดยวรรคหนึ่ง บัญญัติว่า “ให้ศาลฎีกามีอำนาจรับฎีกาตามมาตรา ๔๓ ไว้พิจารณาได้ เมื่อเห็นว่าปัญหาตามฎีกานั้น เป็นปัญหาสำคัญที่ศาลฎีกาควรวินิจฉัย” วรรคสอง บัญญัติว่า “ปัญหาสำคัญตามวรรคหนึ่งให้รวมถึง กรณีดังต่อไปนี้ (๑) ปัญหาที่เกี่ยวข้องกับประโยชน์สาธารณะ (๒) เมื่อคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลอุทธรณ์ แผนกคดีค้ำมนุษย์ได้วินิจฉัยข้อกฎหมายที่สำคัญขัดกันหรือขัดกับแนวบรรทัดฐานของคำพิพากษาหรือคำสั่ง ของศาลฎีกา (๓) คำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลอุทธรณ์แผนกคดีค้ำมนุษย์ได้วินิจฉัยข้อกฎหมายที่สำคัญ ซึ่งยังไม่มีแนวคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลฎีกามาก่อน (๔) เมื่อคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลอุทธรณ์ แผนกคดีค้ำมนุษย์ขัดกับคำพิพากษาหรือคำสั่งอันถึงที่สุดของศาลอื่น (๕) เพื่อเป็นการพัฒนาการตีความ กฎหมาย (๖) เมื่อจำเลยต้องคำพิพากษาของศาลอุทธรณ์แผนกคดีค้ำมนุษย์ให้ประหารชีวิต หรือจำคุก ตลอดชีวิต (๗) เมื่อพิจารณาข้อเท็จจริงและข้อกฎหมายแล้วอาจมีผลเปลี่ยนแปลงสาระสำคัญในคำพิพากษา หรือคำสั่งของศาลอุทธรณ์แผนกคดีค้ำมนุษย์ (๘) ปัญหาสำคัญอื่นตามข้อบังคับของประธานศาลฎีกา” วรรคสาม บัญญัติว่า “ในกรณีที่ศาลฎีกามีคำสั่งไม่รับฎีกาไว้พิจารณา ให้คำพิพากษาหรือคำสั่งของ ศาลอุทธรณ์แผนกคดีค้ำมนุษย์เป็นที่สุดตั้งแต่วันที่ได้อ่านหรือถือว่าได้อ่านคำพิพากษาหรือคำสั่งนั้น”

อนุ อนุ

และวรรคสี่ บัญญัติว่า “ในกรณีที่อัยการสูงสุดหรือพนักงานอัยการซึ่งอัยการสูงสุดได้มอบหมายลงลายมือชื่อรับรองในฎีกาของพนักงานอัยการว่ามีเหตุอันควรที่ศาลฎีกาจะได้วินิจฉัย ให้ถือว่าเป็นปัญหาสำคัญและให้ศาลฎีการับฎีกา”

ประเด็นที่ศาลฎีกาเห็นว่า พระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีค้ามนุษย์ พ.ศ. ๒๕๕๙ มาตรา ๔๕ วรรคสี่ ที่บัญญัติให้อัยการสูงสุดหรือพนักงานอัยการซึ่งอัยการสูงสุดได้มอบหมายลงลายมือชื่อรับรองในฎีกาของพนักงานอัยการว่ามีเหตุอันควรที่ศาลฎีกาจะได้วินิจฉัย ให้ถือเป็นปัญหาสำคัญและให้ศาลฎีการับฎีกา โดยไม่ต้องแสดงเหตุผลใด ๆ และให้ศาลฎีการับฎีกาของพนักงานอัยการไว้วินิจฉัย โดยไม่สามารถใช้ดุลพินิจสั่งเป็นประการอื่นได้ ทำให้หลักประกันสิทธิในการฎีกาของคู่ความระหว่างพนักงานอัยการกับจำเลยได้รับการคุ้มครองที่แตกต่างกัน ไม่เสมอภาคกันในกฎหมาย ไม่ได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายอย่างเท่าเทียมกัน เป็นการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมต่อบุคคลด้วยเหตุความแตกต่างในเรื่องสถานะของบุคคล และขัดต่อหลักความเสมอภาค ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๗ นั้น เห็นว่า พระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีค้ามนุษย์ พ.ศ. ๒๕๕๙ มาตรา ๔๕ วรรคสี่ เป็นกฎหมายวิธีสบัญญัติที่บัญญัติขึ้นเพื่อให้อัยการสูงสุดหรือพนักงานอัยการซึ่งอัยการสูงสุดได้มอบหมายลงลายมือชื่อรับรองในฎีกาของพนักงานอัยการว่ามีเหตุอันควรที่ศาลฎีกาจะได้วินิจฉัย ให้ถือว่าเป็นปัญหาสำคัญ และให้ศาลฎีการับฎีกา โดยเห็นว่า พนักงานอัยการมีสถานะเป็นตัวแทนของรัฐในการฟ้องคดีเพื่อคุ้มครองประโยชน์ของรัฐ คุ้มครองสิทธิเสรีภาพ และอำนวยความสะดวกแก่ประชาชน ที่ประสงค์จะฎีกาเพื่อขอให้ศาลฎีกาพิจารณาดูตรวจสอบคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลอุทธรณ์แผนกคดีค้ามนุษย์ อันเป็นหลักประกันตามเจตนารมณ์ของกฎหมายว่าด้วยวิธีพิจารณาความ แม้ว่าบทบัญญัติดังกล่าวจะส่งผลให้ศาลฎีการับฎีกา และให้ถือว่าเป็นปัญหาสำคัญ การฎีกาของพนักงานอัยการกับการฎีกาของคู่ความอื่นย่อมมีความแตกต่างกัน กล่าวคือ การฎีกาของอัยการสูงสุดหรือพนักงานอัยการซึ่งอัยการสูงสุดได้มอบหมายลงลายมือชื่อรับรองในฎีกาของพนักงานอัยการ กฎหมายกำหนดให้ถือว่าเป็นปัญหาสำคัญให้ศาลฎีการับฎีกา โดยที่ศาลฎีกาไม่สามารถใช้ดุลพินิจสั่งเป็นประการอื่นได้ ในขณะที่คู่ความอื่นที่ไม่ใช่ฎีกาของพนักงานอัยการ ต้องยื่นคำร้องขออนุญาตฎีกาแสดงเหตุที่ศาลฎีกาควรรับฎีกาไว้พิจารณาเพื่อคุ้มครองประโยชน์ และคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพและเสรีภาพซึ่งเป็นสิทธิเฉพาะตัวคู่ความเท่านั้น ผู้พิพากษาศาลฎีกาจึงมีดุลพินิจในการพิจารณาฎีกาของคู่ความว่าเป็นฎีกาปัญหาสำคัญซึ่งควรได้รับการพิจารณาวินิจฉัยหรือไม่ โดยที่การดำเนินคดีความผิดฐานค้ามนุษย์ตามพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีค้ามนุษย์ พ.ศ. ๒๕๕๙ ในกรณีที่พนักงานอัยการเป็นโจทก์ เป็นการดำเนินคดีระหว่างพนักงานอัยการกับจำเลยผู้กระทำความผิด ซึ่งสถานะของคู่ความในระหว่างพนักงานอัยการโจทก์กับจำเลยผู้กระทำความผิดมีลักษณะที่แตกต่างกัน

กล่าวคือ พนักงานอัยการมีสถานะเป็นตัวแทนของรัฐในการฟ้องคดีเพื่อคุ้มครองประโยชน์ของรัฐ คุ้มครองสิทธิเสรีภาพ และอำนวยความยุติธรรมแก่ประชาชน ส่วนจำเลยผู้กระทำความผิดเป็นการ ดำเนินคดีเพื่อหักล้างข้อกล่าวอ้างอันเป็นการรักษาประโยชน์และสิทธิและเสรีภาพของตน การที่ มาตรา ๔๕ วรรคสี่ กำหนดให้ศาลฎีกาได้รับฎีกาในกรณีที่ยอการสูงสุดหรือพนักงานอัยการซึ่งอัยการ สูงสุดได้มอบหมายรับรองในฎีกาของพนักงานอัยการว่ามีเหตุอันควรที่ศาลฎีกาจะได้วินิจฉัย จึงเป็นกรณี ที่กฎหมายบัญญัติให้อัยการสูงสุดหรือพนักงานอัยการซึ่งอัยการสูงสุดได้มอบหมายเป็นผู้พิจารณาถ้อย ทรองก่อนว่าคดีมีปัญหาสำคัญอันควรที่ศาลฎีกาจะได้วินิจฉัย เนื่องจากคดีค้ำมนุษย์เป็นคดีที่มีความ สำคัญและส่งผลกระทบต่อเสถียรภาพทางการเมือง เศรษฐกิจ ความมั่นคง และภาพลักษณ์ของ ประเทศ การใช้อำนาจรับรองฎีกาของอัยการสูงสุดหรือพนักงานอัยการซึ่งอัยการสูงสุดได้มอบหมายตาม บทบัญญัติดังกล่าว จึงมิใช่การกระทำในฐานะเป็นปัจเจกบุคคลหรือเอกชนในฐานะคู่ความในคดี แต่เป็น การปฏิบัติหน้าที่ขององค์กรตามรัฐธรรมนูญตามที่กฎหมายให้อำนาจไว้ในการอำนวยความยุติธรรมทางอาญา อันเป็นกลไกในการสร้างความสมดุลระหว่างการรักษาประโยชน์สาธารณะหรือประโยชน์ส่วนรวมของ ประเทศชาติกับประโยชน์ของประชาชนในฐานะนายแผ่นดิน ดังนั้น แม้ว่าพระราชบัญญัติวิธีพิจารณา คดีค้ำมนุษย์ พ.ศ. ๒๕๕๙ มาตรา ๔๕ วรรคสี่ บัญญัติหลักเกณฑ์ในการฎีกาคำพิพากษาหรือคำสั่ง ของศาลอุทธรณ์แผนกคดีค้ำมนุษย์ระหว่างพนักงานอัยการกับจำเลยไว้แตกต่างกัน ก็ด้วยเหตุที่สถานะ ของพนักงานอัยการและจำเลยแตกต่างกัน บทบัญญัติดังกล่าวจึงเป็นการปฏิบัติต่อบุคคลที่มีสาระสำคัญ แตกต่างกันไปตามลักษณะของเรื่องนั้น ๆ เพื่อบรรลุความมุ่งหมายและวัตถุประสงค์ แห่งพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีค้ำมนุษย์ พ.ศ. ๒๕๕๙ มิได้ส่งผลให้หลักประกันสิทธิในการฎีกาของ คู่ความระหว่างพนักงานอัยการกับจำเลยได้รับการคุ้มครองที่แตกต่างกันแต่อย่างใด ทั้งไม่เป็นการเลือก ปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมต่อบุคคลด้วยเหตุความแตกต่างในเรื่องสถานะของบุคคล ไม่ขัดต่อหลักความเสมอภาค จึงไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๗ วรรคหนึ่งและวรรคสาม

นอกจากนี้ พระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีค้ำมนุษย์ พ.ศ. ๒๕๕๙ ได้ให้สิทธิคู่ความอื่นที่มีใช้ พนักงานอัยการสามารถใช้สิทธิในการยื่นฎีกาได้อย่างเต็มที่ โดยมาตรา ๔๓ กำหนดให้ผู้ฎีกายื่นคำร้อง แสดงเหตุผลเฉพาะตัวคู่ความเพื่อให้ศาลฎีกาเห็นว่าควรรับฎีกาไว้พิจารณาพร้อมกับคำฟ้องฎีกาต่อ ศาลชั้นต้นที่มีคำพิพากษาหรือคำสั่งในคดีนั้นภายในกำหนดหนึ่งเดือนนับแต่วันที่ได้อ่านหรือถือว่าได้อ่าน คำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลอุทธรณ์แผนกคดีค้ำมนุษย์แล้วให้ศาลชั้นต้นรีบส่งคำร้องพร้อมคำฟ้องฎีกา ดังกล่าวไปยังศาลฎีกา และให้ศาลฎีกาพิจารณาวินิจฉัยคำร้องให้เสร็จสิ้นโดยเร็ว แม้ว่ามาตรา ๔๕ วรรคสี่ บัญญัติข้อยกเว้นในกรณีที่เป็นการฎีกาของพนักงานอัยการ โดยกำหนดให้อัยการสูงสุดหรือ

Signature

พนักงานอัยการซึ่งอัยการสูงสุดได้มอบหมายลงลายมือชื่อรับรองในฎีกาของพนักงานอัยการว่ามีเหตุอันควรที่ศาลฎีกาจะได้วินิจฉัย และกำหนดเป็นเงื่อนไขบังคับให้ศาลฎีการับฎีกาโดยไม่อาจวินิจฉัยเป็นประการอื่นได้ ทำให้การฎีกาของพนักงานอัยการที่ได้รับการรับรองจากอัยการสูงสุดหรือพนักงานอัยการซึ่งอัยการสูงสุดได้มอบหมายไม่จำเป็นต้องยื่นคำร้องขออนุญาตฎีกาก็ตาม แต่บทบัญญัติดังกล่าวมิได้ส่งผลให้หลักประกันสิทธิในการฎีการะหว่างพนักงานอัยการกับจำเลยได้รับการคุ้มครองที่แตกต่างกัน และมีได้มีผลเป็นการจำกัดสิทธิของจำเลยในการขออนุญาตฎีกาต่อศาลฎีกา อันเป็นการอำนวยความสะดวกอย่างเสมอภาคกัน ไม่มีลักษณะเป็นการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมต่อบุคคลด้วยเหตุความแตกต่างในเรื่องสถานะของบุคคล จึงไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๗ วรรคหนึ่งและวรรคสาม

อาศัยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น จึงวินิจฉัยว่า พระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีค้ามนุษย์ พ.ศ. ๒๕๕๙ มาตรา ๔๕ วรรคสี่ ไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๗ วรรคหนึ่งและวรรคสาม

(นายสุเมธ รอยกุลเจริญ)

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ